UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

R. P. Honorati Fabri, Societatis Jesu Theologi, Apologeticus Doctrinæ Moralis Eiusdem Societatis

Fabri, Honoré

Coloniæ Agrippinæ, MDCLXXII

Quæstio 10. Vtrùm incidat in excommunicationem contra legentes libros hæreticorum, qui audit alium legentem, ipso autem incitante, aut petente, ut legat?

urn:nbn:de:hbz:466:1-94565

Visual Library

como en Alemania, y Polonia es licito casarse los Catholicos Herejes: que estos matrimonios los sabe, y los tolera la Iglesia, con tal que se permita vivir los Catholicos en nuestra ley sin peligro de que se pervierta, * Et Fr. Franciscum Pichon *in opusc. aureo de matrim. disp. 5. sect. 9. num. 413 fol. 231.* Ubi sic: * Dico secundò: licitè, & sine peccato potest celebrari matrimonium inter Catholicum, & hæreticum, etiam sine conversione hæretici, & absque spe conversionis ad fidem Catholicam. Ita Navarrus, Azor, Reginald. Fillucius, Bellarm. Cornelius, Serario, Saliano, Salmeron, Sanchez, Basilius Ponce. * Et ad rationem difficultandi, respondet *num.* 420. * Quia quoties peto actum, vel Ministro actum, quem alius potest benè præstare, & sua culpa facit malè, ego non dico cooperari illius peccato, sed immunis sum à culpa: aliàs petitio mutui ab usurario esset peccatum, quando est paratus usurarius, & similiter petitio Sacramenti ab excommunicato Parocho. * Sic ille. Pro cujus discursu stat apertè M. Sotus *in 4. dist. 1. quæst. 5 art. 6. prop. 1.* dicens: * Nullo modo cooperatur peccato alterius: solùm enim ille dicitur cooperari, qui ejus peccati causa est: in hoc autem casu, cùm conferens sit paratissimus, & suscipiens nullatenùs eum moveat, fit, ut neque ejus peccati simul causa sit. Et quamvis petens sciat, quod ille non sit contritionem habiturus, nil refert, quia alter sibi solus est causa, sicuti dum quis ab exposito usurario mutuum fœnerato petit. * Quibus facit sententia P. Granado *in 3 p. con. 3. tract. 5. disp. ult. n.* 10. Ubi cum Suarez & Henriq. asserit non esse peccatum ministrare Episcopo exercenti ordines in peccato mortali. * Quia hoc non est inducere ullo modo ad malum, sed juvare ad actionem per se bonam, quam tamen alius propter suam culpam malè exercet. * Ergò ob eamdem rationem, licitum erit Catholico Patrini munus obire, Ministro hæretico baptizante, cùm iste aliàs paratus sit, & suâ culpâ malè faciat actionem, quàm licitè efficere poterat; & quam ab excommunicato tolerato licitum est exigere, ut docent communiter Theologi, post decretum Concilii Constantiensis, quia ut tradit M. Sotus suprà *prop. 6.* * Si per internum motum animi conterantur, nullâ inficiuntur culpâ in excommunicatione ministrando Sacramenta. * Pro qua sententia plures citat, & sequitur Leander, dicens esse communem *tom. 4. de censur. tract. 2. disp. 6 quæst. 14.*

19. Addunt alii, quos referunt, & sequuntur Diana *p. 7. tract. 12. resol. 33.* & Leander à Sacram. *tom. 1. tract. 1. disput. 5. quæst.* 10. Nullum esse peccatum, administrationem Sacramenti petere à Ministro iniquo, etiam non parato ministrare, licet nulla urgeat necessitas, nec major sit utilitas petentis. Cæterùm implicationem involuit, quia major est utilitas petentis, Sacramentum suscipere, quàm illius fructu carere. Ideò plures, quos pro hac parte adducit Leander, pro contraria citat *quæst. seq.* si alius sit probus Minister, qui Sacramentum administrare possit. Quos ipse ibidem sequitur dicens, esse peccatum lethale contra charitatem id petere à malo Ministro, qui nec commodior, nec utilior est petenti, si adsit alius probus Minister: eo nimirùm quod sit causa, * quod alius peccatum committat, aliàs non commissurus: sic Suarez, Sayrus, Granado, Navarrus, Sanchez, Vazquez, Valentia, & alii, quos citat, & sequitur Castro Palao *tom. 1. tract. 6. puncto* 10. Quorum opinio mihi placet. Sed ad rem nostram.

11. Sententia nuper tradita de Patrino Baptismi, minùs difficilis, & probabilior erit, si hæreticus sine solemnitate baptizet; quia in hoc casu non ut minister ex officio, sed veluti laicus, ac proindè absque lethali administraret, ut cum D. Thoma, Navarro, Victoria, Nunno, Bonacina, & aliis tuetur Diana *3. p. tract. 4. resol.* 10. & Leander ubi suprà *tom. 1. tract. 2. disp. 4 quæst.* 29. ac proindè potiori jure excusandus erit Patrinus, & in hoc solo casu admittendum nonnulli existimarunt.

12. Cæterùm Catholicum posse etiam esse Patrinum Baptismi, Ministro hæretico solemniter baptizante; si ritu, & modo Catholico baptizet, sentit cum aliis, & meritò, doctissimus Pater Thomas Sanchez *in sum. tom. 1. lib. 2. cap.* 9. dicens: * Tandem deducitur, fas esse Catholico, in prædictis locis, filium hæretici de sacro fonte suscipere, si Baptismus ritu, & modo Catholico ministretur, secùs si ritu hæretico, aut schismatico. Quia nullo jure interdicitur Catholico esse Patrinum hæretici. Ita Navarrus, Azor, Petrus de Ledesma. * Addit M. Serra *tom. de Sacram. quæst. 67. art. 7.* cum Soto, quem ipse refert *in 4. dist. 4. quæst. unica art. 5.* neque hæretico esse prohibitum, esse Patrinum Baptismi Catholici: quod valdè mihi displicet, nam cum baptizatis Patrinus adhibeatur, ut nutricis, & pedagogi vicem suppleat, eos instruendo, & informando de his, quæ ad fidem, & Christianam vitam pertinent, nequit hoc munus hæreticus obire: secùs verò, Catholicus respectu filii hæreticorum, quia licèt baptizans sit hæreticus, non impedit, quod posteà infans possit instrui à Patrino Catholico in rebus fidei, imò tantùm distare videtur à prohibitione, ut potiùs consulendum videatur, ut quo fieri possit, Patrinus hæreticus, alioquin adhibendus, videtur: quia tacitè ille professurus erat, se in hæresi instructurum recenter baptizatum, ut benè notat Layman *lib. 5. tract. 2. cap 9. in fine*, qui benè subnectit: * Si tamen subsit periculum scandali, vel quod parentes hæretici, eâ intentione, adhibere velint Patrinum Catholicum, ut ad suam sectam se inclinantem eâ ratione ostendat, tunc Catholicus expressam protestationè præmittere debet, quod baptizatum suscipere velit, ut Patrinus Catholicus, quandò opus habuerit, catholicè etiam informaturus, quatenus possibile erit. * Sic Layman. Ex quo P. Escobar *in Theolog. Moral. tract. 7. exam. 2. cap. 4. n. 63.* consuetudinem hanc non improbandam dixit, quam nec ego improbabo, donec authoritas superiorum in contrarium accedat.

QVÆSTIO X.

Utrùm incidat in excommunicationem contra legentes libros hæreticorum, qui audit alium legentem, ipsò autem incitante, aut jubente, ut legat?

1. COmmunior opinio Theologorum pro parte negativa pugnat, quam tenet M. Sousa *in Bulla Cœnæ cap. 2. disp. 14. num. 2.* Ubi sic ait: * Ostenditur hæc conclusio. Hæc excommunicatio fertur tantùm in legentes, sed qui audit, quantumcumque lectionem persuaserit, in nulla verborum proprietate dicitur legere; ergò non excommunicatur. * Sic ille cum Ugolino, quem ibi refert. Idem prorsùs tradit Bonacina *de excommun. disp. 2. quæ. 5. puncto 4. num. 11.* ibi: * circà particulam *legit*

advertendum est primò ; ad incurrendam prædictam excommunicationem requiri, ut aliquis perse ipsum legat, hic enim propriè dicitur legere. Idcircò ab hac excommunicatione excusantur, qui à famulo, vel ab alio legi audiunt, (attende) quamvis audiens sit causa, cur famulus, vel alius sibi audienti legat. Nam Bulla loquitur de legente, non verò de audiente, vel consulente, qui non dicitur propriè legere, sicut nec dicitur legere, qui memoriter recitat. Ita Duardus, Sanchez, Navarro, Ugolinus, & alii apud Filliucium, & apud alios præfatos Doctores. * Sic ille.

2. Et hanc sententiam, ferè eisdem verbis tradit Portel *in Addit. ad dub. Regul. verb. Libri prohibiti, num.* 11. ibi : * Non incurrit censuram Bullæ, qui audit legere librum hæreticum ; audire enim non est legere, & verba legis pœnalis sunt accipienda in significatione propria, & stricta. Et hoc verum censeo, etiamsi is, qui audit legere, induxerit legentem, ut legeret. *

3. Et ferè communem esse constat, ex doctissimo Leandro à Sacram. *tom.* 4. *tract.* 3. *disp.* 1. §. 5. *quæst.* 58. Ubi inquirens : * An etiam ipse Dominus, qui ut audiat, famulo legere præfatum (hæretici) librum, jubet, eamdem quoque excommunicationem incurrat ? * Respondet. * Negant quamplures Doctores, eò quod in proprietate sermonis, audire legere, non est legere, & verba legis pœnalis in propria & stricta significatione sunt sumenda. Ita Ugolinus, quem citat & sequitur Sanchez, Filliucius, Santarellus, Scortia, Duardus, Fagundez, Trullench, Castro Palao, Ægidius, & alii : * Sic Leander, qui hanc sententiam æquè probabilem putat, ac contrariam ; pro qua alios Authores refert. Sicut & Diana *p.* 1. *tract. de Bulla Cruciat. resol.* 34. Quibuscum Sanchez, Palao, & Lugo consentiunt Oviedo *de fide controv.* 12. *p.* 2 *n.* 20. & Antonius de Escobar *tom.* 1. *Theolog. Moral. lib.* 7. *sect.* 1. *problem.* 59. omnes verò conveniunt, inducentem alium ad lectionem libri hæretici peccare mortaliter, ratione moralis cooperationis ad peccatum legentis, (si legens intelligat) & forsan etiam ratione periculi, cui audiendo errorem contrà fidem exponitur. Quorum sententia mihi placet.

4. Addunt alii, (falso tamen fundamento innixi) eum, qui non habet subversionis periculum, posse licitè hæreticorum libros, aut alios ab Inquisitione prohibitos, legere. Hanc propositionem esse probabilem, multis suadere conatur Illustris. Caramuel *in Theol. fundam. in editione Francofurtiensi anno* 1652. *fundam.* 12. *quæst.* 1. *fol.* 187. *& sequent.* Ubi, postquam in ejus confirmationem laboravit, concludit, dicens : * Sed neque hoc militat contra Inquisitionis authoritatem : hæc enim proposito : *Nemo potest legere libros prohibitos, etsi certus sit, sibi non obsuturum*, est doctissima, probabilissima, & prudentissima, & si Inquisitores omnia sua velint esse evidentia, esse volent sede ipsâ Apostolicâ digniores, nam præter articulos fidei, qui ad probabilitatem reduci non possunt, centena diebus singulis decreta à Pontifice emanant, quæ innituntur opinioni probabili. * Sic Caramuel.

5. Cui faciunt plures Doctores, asserentes, finem adæquatum Pontificis, & Sanctæ Inquisitionis, dum prohibent, retinere, seu legere ejusmodi libros, esse periculum subversionis : cessante autem fine adæquato legis in particulari, ejus obligationem cessare, est gravissimorum sententia. Quapropter majorem, in quâ est difficultas, multis suadet novissimè Doct. Franciscus Verde *in opusc. pro Caramuele* 8. *Corol.* 85 *fol.* 116. *num.* 441. Ubi sic : * Secundum legentium, atque habentium, esse finem adæquatum hujus prohibitionis, & sic non peccare, nec in censuram incurrere legentes, & retinentes sibi periculo libros hæreticorum, affirmarunt Felinus, Albertinus, Decianus, Mascardus, Sanchez *lib.* 1. *Decalog. cap.* 10. *num.* 51. ibi : *Cum finis hujus prohibitionis sit, ne legens imbibat hæresim* : & excusat legentes libros Græcos, & Latinos, quos non intelligit Castro Palao. Nec videtur posse dissentire Puteanus asserentem, non esse excommunicatum legentem libros hæretici, à quibus sunt abrasi errores, vel tractæ paginæ. Tamburin. *in Decalog. lib.* 2. *cap.* 3. *num.* 36. Oviedo *de fide controvers.* 17. *punct.* 3. *num.* 4. Marchantius *tom.* 2. *tract.* 2. *sect.* 4. *quæst.* 2. *conclus.* 1. Pichinus *part.* 4. *lib.* 25. *dist.* 3. *tit.* 2. apud Caramuelem *Jubilamento* 17. *n.* 640. qui *num.* 664. citat Carenam, Navarrum, & alios cum Bussembaum *in Medulla n. cap.* 4. *dub.* 3. *numer.* 6. * Hactenus D. D. Franciscus Verde.

§ I.

Vindicantur Iesuitæ, & vera sententia ratio traditur.

6. VErum Doctor Verde malè pro hac parte adducit Tamburinum ubi suprà ; quia licet probabile judicet cum pluribus legem non obligare cessante fine adæquato in particulari, & referat aliquos ex hoc principio tenuisse, eum, qui legerit libros prohibitos, absque periculo subversionis, scandali, alteriusve mali, non incurrere peccatum nec censuram (pro quo in margine citat Felinum, Albertinum, Mascardum, & Decianum apud Palao *tom.* 4. *disp.* 2. *p.* 10 §. 2. *n.* 8.) nihilominùs contrariam sententiam jure optimo ipse propugnat, ut videns : * Verum quia reverâ numquam deest adæquatus finis : difficilè enim videtur deesse periculum in re tàm lubrica, nec apparet periculum solum ex tantæ prohibitionis finem, est enim etiam hæreticorum contemptus ex eorum exterminatione librorum enascens, &c. Quia, inquam, adæquatus finis numquam deest, nullo modo aperienda est janua quâ ejusmodi libros impunè evolvere possis, * Ita Tamburinus.

7. Neque P. Oviedo docet sententiam, quam ei imponit D. Verde, sed prorsùs oppositam, ut postquam illam retulit ab aliquibus traditam, impugnat : * oppositum, videlicet, in eo casu excommunicationem incurrere, docent Suarez, Sanctius, Azor, Ganinch, Puente, Hurt. Toletus, Palao, &c. Ita enim, & superbum esset, hominem suo judicio in re fidere, & præsumere ab omni periculo se esse liberum in materia ex se gravissima, & ingenti periculo plena sita ; est enim hæresis pessima, & contagiosissima lues, quæ facillimè serpit, & maximè timenda his, qui se securos fingunt, &c. Quapropter maximè his, qui se securos fingunt, &c. Quapropter maximè tissimum est, neminem prætextu securitatis, nullo prædictos libros legere, aut retinere, etiam cassandi futuri errore. s * Hactenùs P. Oviedo. Falso igitur illi imposuit Doctor Verde sententiam omninò exterminandam, & expungendam, utpote quæ viam aperit contemnendi prohibitiones librorum constituendo unumquemquem judicem in ista causa, circà periculum subversionis ; quod sanè possa, circà periculum subversionis ; quod sanè possa, dent et quilibet timere potest, legendo libros hæ-

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

ecorum, tum in se, tum in aliis, ad quorum manus fortè deveniant, qui facilè in sermone capientur, & labendi periculum, post lapsum, animadvertent. Præterquam quod, ut in plurimum subsistit finis alius prohibitionis librorum, nempè eorum Authores denigrare, vel tum ipsos, tum alios in posterum coercere, ne in præjudicium Religionis, vel morum, similes libros evulgare audeant, atque adeò nunquam cessat adæquatè finis legis.

8. Dices, & finem secundo loco positum, quandoque etiam cessare: imò Authorum librorum pœnam, eorum lectione non leviter augeri, nempè si sapientissimus aliquis eos legat, ut refutet, cum summa Authorum suorum confusione, & ignominia. Fateor, ideòque existimo, finem adæquatum istius prohibitionis, sicut & aliarum legum communiter, esse remotionem mali, quod legislator considerat communiter conjunctum cum lectione spectata secundùm substantiam, quam hic, & nunc prohibet, quod quidem malum, etsi respectu alicujus, & in particulari aliquo casu conjunctum non sit, hoc non efficit, quod communiter non sit conjunctum; id enim efficere, æquè impossibile est, ac quod unus homo, vel unus casus sint plurimi: Ergo in nullo particulari cessare potest finis adæquatus legis prohibentis lectionem librorum prohibitorum. Hæc solutio desumitur ex doctrina P. Vazquez 1.2 *disp.*163. *cap.*3. *num.*19. quem citatum sequitur Thomas Sanchez *in sum. lib.*4 *cap.*15. *num.*37. quam necessariò sustinendam censeo, ut vitentur innumera inconvenientia ex contraria pullulantia in lege naturali, & divina. Quò faciunt verba Jurisconsulti *in l.*19. *&* 20 *ff. de legibus.* *Non omnibus, quæ à majoribus constituta sunt, ratio adæquata reddi potest: rationesque eorum, quæ constituuntur inquiri non oportet, alioquin multa ex iis, quæ certa sunt subverterentur.*

9. Hanc verò sententiam verissimam, & omninò tenendam, quoad librorum prohibitorum retentionem, limitavit Marchantius, *in Tribunali Sacrament. tom.*2. *tract.*2. *tit.*2. *disput.*4. *dub.*5. dicens, libros non absolutè prohibitos, sed cum clausula, *donec corrigantur, seu expurgentur*, posse retineri, donec opportunè eorum correctio, aut expunctio fuerit inducta. Cui consentit D. D. Franciscus Verde *in Opusc. pro Caramuele quæstion.*8. *corol.*86. *num.*447. *fol.*117. *in fine.* Sed nescio sanè, quo fundamento, cùm oppositum videatur clarè constare ex Bulla Gregorii XV. quæ incipit: *Apostolatus noster*, & pateat ex indice Expurgatorio Sacri Tribunalis Inquisitionis Hispaniæ, ubi hæc habentur verba. *Mandamos en virtud de santa obediencia, y so pena de excommunion, &c. que de aqui adelante ninguno sea osado a tener, ni leer libros los prohibidos en este indice, ò de los comprehendidos en las reglas generales dèl. *Quapropter Sanctissim. noster Alexander VII. ut huic opinioni aditum omninò præcluderet, eam ut scandalosam damnavit *die* 18. *Martii anno* 1666. & est 45. ex damnatis: *Libri prohibiti, donec expurgentur, possunt retineri, usq; dum adhibita diligentia corrigantur.* Quam docere, aut edere si fortè impugnando sub pœna excommunicationis ipso facto incurrendæ, & sibi reservatæ, prohibuit.

(·.·†·.·)
(:†:)

§. II.

Quid de libris, non suspectis de hæresi?

10. NOn omnium librorum lectionem, aut retentionem esse prohibitam sub pœna excommunicationis latæ sententiæ, defendit Rever. P. Fr. Franciscus Bordonus, vir doctissimus ex tertio Ordine S. Francisci *in Sacro Tribunali, cap* 14. *quæst.*39. *num.*78. Ubi sic: *Quæres, an legens alios libros prohibitos, seu suspensos alia ex causa, quàm hæresis, aut ejusdem suspicionis, incurrat excommunicationem, aut aliam pœnam? Exemp. grat. An sit excommunicatus legens librum prohibitum propter obscœnitates, &c. Vel propter alios fines, ut Augustini Barbosæ remissiones super Tridentinum, & ejus Bullarium; item ad evitandas discordias inter aliquos de jurisdictione? &c. Respondeo, in his casibus nulla imposita est censura contra legentes ejusmodi libros, aut scripta prohibita, ut colligitur ex verbis subsequentibus in dicto Indice. *Qui verò libros alio nomine interdictos legeret, aut habuerit, præter peccati mortalis reatum, quo afficitur, judicio Episcoporum severè puniatur.* In edictis autem inquisitorum non comprehenduntur ejusmodi libri, quia ut patet ex verbis relatis, *quæst.*25. comprehenduntur libri tractantes de hæresi, aut de illa suspecti, & non alii. *Hæc Bordonus.

11. Cui, in terminis edicti Dominorum Inquisitorum præcisè stando, consentit Tamburinus *in Decal. lib.*2. *cap.*1. §. 7. *n.*38. Ubi sic inquirit: *Cum per edicta (Hispanæ Inquisitionis) præscribatur terminus infra octo dies ostendendi ejusmodi libros; inciditne in excommunicationem, qui vel post terminum, vel etiam numquam ostendit? Respondeo, salvo meliori judicio, nequaquam quoad libros numero præcedenti dictos (in quos certum est nullum errorem irrepsisse.) Ratio est, quia in edicto nulla apparet lata excommunicatio. Dices in fine edicti fulminatur excommunicatio. Respondeo, si attentè edicti tenorem legas, videtur hæc excommunicatio, cum sit tam rigorosa, cadere solum in hæresim, cæteraque gravia delicta superius allata, non vero in eos, qui dumtaxat à tali librorum ostensione se subtrahunt, si libri, vel aliàs ostensi fuerint, vel certè nil erroris contineant. Quidde peccato mortali.? Respondeo: quia illud verbum *præcipimus*: est nota in legibus peccati mortalis, quando materia est levis: In nostra autem materia, quando libri nil erroris continent, videtur res esse levis, ut modo *num.*57. dictum est. *Sic ille.

12. Quibus quoad censuram à Sancto Tribunali Inquisitionis impositam (de qua tantum ipsi fuerunt loquuti) nil videtur posse objici; cum id expressum sit in Indice Expurgatorio anno 1640. Ubi imposita censura sic declaratur: *Con declaracion, que los que tuvieren, ò leyeren libros, que se prohiben, ò expurgan, ò corrigen por contener heregia, ò sospecha della, *ipso facto* incurran en las censuras referidas. Pero los que tuvieren, ò leyeren (attende) libros prohibidos, ò expurgados por otras causas, ade mas del pecado mortal, que es cierto (que por la inobediencia ayran cometido) incurran en pena de excommunion ferenda. *En de facto non incurritur, sed comminatur, ut non obedienti post monitionem imponatur.

13. Quoad peccatum vero, clarè dicitur in Ex-

purgatorio, ut vidimus, certum esse, fore mortale propter inobedientiam, unde non est audiendus Tamburinus supra, dum veniale tantum existimat ex parvitate materiæ, sicut neque alii, qui idem suadere conantur ex alio principio desumpto ex doctrina Eminent. Cajet. *verb. Præcep. transgressio*, quem sequitur M. Serra 1.2. *q.96. art.4. fol.439.* qui docent, legem prohibentem, seu præcipientem sub pœna excommunicationis ferendæ, (qualis est hæc, de qua loquimur) non obligare sub mortali. Verba Cajetani sunt. *Siste tamen hic pedem, & adverte, quod inter excommunicationem latæ sententiæ, & comminatam excommunicationis pœnam, differentia est, etiam in quantum ad peccatum transgressionis, in hoc, quod transgressor præcepti cum lata excommunicationis sententia peccat mortaliter, &c. Transgressor autem præcepti sub comminata pœna, non peccat mortaliter, quousque transgressio non pervenerit, ad hoc quod ille dignus sit excommunicari. *Quod infra magis explicat, dicens: *Non peccat mortaliter, quousque monitus (generaliter, vel specialiter) perseveret, tunc enim utpotè excommunicatione dignus peccat mortaliter. *Sic Cajetanus, cujus verba referens Armilla *verb. lex num.4.* non dissentit, & videntur tenere alii apud Sanchez *in sum lib. 6. cap. 4. num.49.* Ubi ait: *Si excommunicatio sit ferenda, non constat inter Doctores, an talis lex ad mortale semper obliget. Nam D. Antoninus ait: quando à jure imponitur, esse signum obligationis sub mortali, verum quando ab homine dubium esse. Alii verò asserunt, non omnem legem hujusmodi obligare sub mortali, quia antequam excommunicentur transgressor, debet præcedere monitio, unde tunc incipiet esse mortale, quando post transgressionem legis admonitus transgressor, cessare non vult, quia tunc potest excommunicari. Sic Driedo, Armilla, Petrus de Soto, Valentia, &c. Et loquens de præcepto superioris sub hac pœna imposito, idem docet Angles *in floribus 2. p. quæst. unica de voto, art. 4. diffic. 16.* *Sic Sanchez, & Diana *p. 3. tract. 6. Miscell. resol. 76.* Ubi inquirens. *An excommunicatio ferenda obliget ad peccatum mortale? *Respondet: *Alibi pro parte negativa adduxi Valentiam, cui nunc addo Sotum *lect. 3. de excom. §. Primo igitur*, & Driedonem, quos citat, & sequitur ex Societate Jesu Castrus Palao *in oper. Morali, tom. 1. tract. 3. disp. 1. punct. 15. num. 3.* Ubi ita asserit: *Si excommunicatio ferenda est, tunc plures Doctores affirmant, esse signum sufficiens transgressionis sub mortali. Et quidem si excommunicatio sit ulla alia monitione, & contumacia posset inferri, censeo certissimum. At quia existimo cum censura annexa non est peccatum, indigere semper alia monitione, ut imponatur, ea de causa non est sufficiens signum mortalis obligationis. *Hactenus Diana ex Castro Palao.

14. Hæc sunt, quæ militant pro sententia Tamburini excusantis à læthali retentionem, & lectionem librorum, quando libri prohibiti, nec errorem, nec ejus suspicionem continent, sed ob alias causas prohibentur. Verum contraria sententia asserens, prohibitionem sub censura excommunicationis ferendæ sub læthali obligare, est communior, & mihi vera. Cui innixum Tribunal Sanctæ Inquisitionis, ita declarat verbis supra datis, dum ait: *Ademas de pecado mortal, que es cierto, &c. *Et sanè cum præceptum sit in virtute sanctæ obedientiæ, & mens legislatoris, ad culpam læthalem obligare, ut ex ejus verbis supra datis id supponentibus, apertè deducitur, nequit ex excommunicatione ferenda contrarium inferri, & cum aliàs materia gravis sit, secundùm communem sententiam, nequibit præcepti violatio à culpa gravi liberari. Videatur Diana *p. 11. tract. 1. resol 5.* Ubi doctè rem discutit, & ratione, & authoritate probat, esse læthale, legere libros ab Inquisitoribus prohibitos, & adducit Turrianum dicentem, erroneum esse, contrarium asserere.

15. Addo, post decretum Sum. Pontificis Alexandri VII. supra adductum, non solum esse peccatum mortale, sed excommunicationem, ipso facto, Summo Pontifici reservatam incurrere retinentem libros quacumque ex causa prohibitos. Nam si prohibiti, donec corrigantur, sub hac censura continentur, à fortiori absolutè prohibiti, ut ex terminis patet. Unde licet excommunicationem à Tribunali Inquisitionis non semper incurrant, ut benè Doctores citati, nequibunt in posterum deficientes à censura Apostolica incurrenda liberari. Nec id in dubium vertebit. Unde fit, potiori jure omnino rejiciendos Marchantium, & D. Franciscum Verde ubi supra, dum ne veniale quidem peccatum interverire contendunt in retentione, quando libri sunt prohibiti cum clausula, *donec expurgentur.*

TRAC-